

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΤΟΥ κ. ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.

ΓΙΑ ΛΑΧΑΝΑ..... ΓΙΑ ΒΡΟΥΒΕΣ.....

Ο ήλιος είχε ανατείλει από ώρα άρκετή και είχε ζεστάνει η ημέρα, όταν η Κάκω - Γκίτσα βγήκε στην αλόφορτα, κρατώντας το μαχαίρι της, γυαλιστερό - γυαλιστερό από τη χρήση, και φώναξε στα κορίτσια...

-Τ' άκούσατε, μούρ' ουδες ; ...

πό ντυμένοι άκόμα τὰ ρούχα της 'Αποκριάς, με δίχως όμως προσωπίδες - Καθαρή Δευτέρα ήτανε - γυρτζανε με τὰ νταούλια στους δρόμους.

Εσύ κοιμάσαι στά σιντονάκια, κι' εγώ γυρίζω μέσ' στα σοκάκια. Ντάμπα - ντούμ, ντάμπα - ντούμ, ντάμπα - ντού, ού, μού σήκωσες τού νού...

Ντάμπα - ντούμ, ντάμπα - ντούμ, ντάμπα - ντου, από τού κεφάλι μου ! ...

Και πήγαιναν, στεφανωμένοι με φρέσκα σκόδα και ζυμωδόπουλα, άπάνω στις προσήλιασες βουνοπλαγιές, για να χαλάσουνε τὰ 'Κούμ'μας.

Εσύ κοιμάσαι κι' εγώ νυστάζω, σέ συλλογίζομαι κι' άναστενάζω... Κι' άζολουθούσες τού 'στάσιμας' τού τραυηδιού, στου νταουλιού τόν ήχο :

Ντάμπα - ντούμ, ντάμπα - ντούμ, ντάμπα - ντού, ού μου σήκωσες τού νού...

Ετσι, πού λέτε, τὰ κορίτσια, ζυμωσμένα στα χαγιάτια, στις γαλαρίες και τού παρόθυρα, χιτάζαν τους γλεντζέδες τού χωριού κι' ούτε γυρτζανε να δούνε τήν Κάκω - Γκίτσα...

-Τού σκόδα να σάς κάψει ! τις καταρόστηκεν αυτή, και κινησε για έξω, για να μαζώξει λάχανα.

Μα αυτές από καρού ής είχε κάψει ο σκόδας ! ...

Μέσα στα δαλτερά άπόμερα και τή ήλιωσά απάγγεια, ζυμωμένα μέσα σέ σφουλιότους και σέ βατονιές, σάν νά καταφύσανε εκεί από τού κακού ζεμίωνα τήν πνοή κι' από τής Κάκω - Γκίτσας τού γυαλιστερού λεπίδι, προσιζάναν τ' άγρια λάχανα λογών - λογών, με τόσες μυροδιές, με τόσες ιδιότητες, με τόσες νυστιμάδες, πού θά άρχιζανε τού δειλινό στη ζήττα της.

Η Κάκω - Γκίτσα όια αυτά τὰ λάχανα τή γνώριζε, σάν καλή τους έπιστάτρια, κάθε Τετάρτη και Παρασκευή, κάθε Σαρακοστή και Σαραντάμερο, κάθε νηστειμή ή φτωχή ήμερα.

Ήθερε τή άναστασία τους, τή ταπεινά, τής ιδιότητες τού καθενός, τις νυστιμές τους και τού μυστικά τους, τις θεραπευτικές τους ικανότητες, τή ιερική τους δύναμη, τήν ιστορία τους και τήν καταγωγή τους ! ...

Αδίκως δέν τήν άνομιάζαν «Λαχανού» στού χωριό ! ...

Τήν λέγανε έτσι, μά και ήτανε άληθινά λαχανού.

Τά μαζευε, τὰ μούριζε, τὰ ζάιδενε και τάβαζε, άπλώνοντάς τα μαλακά, στην πετσέτα της, σάν νά τάβανε, έτσι στοργικά και ήσυχα, γίνικα να κοιμηθουνε...

Και δέν άπόκανε και δέν άπόκανε, νά λή γι' αυτά ! ...

Τά μαράθα ;

Αυτά εινε τής Εύας τὰ μαλλιά, όταν γι' χτένιές, άφθονα και τουρπατά, σάν ήταν στον Πάροδεισο, και πέφταν τ' άποχτενιόνα...

Γιά τούτο, σάν πρωτοβγαίνουε τήν άνοιξά τὰ φρέδια από τή γή κι' εινε άκόμα στραβά, πάνε και τρίβουνε τὰ ματία τους σπάν μαρμαθών τή ρίζα και τότε ξαναβλέπουνε. Για τούτο μαράθα

τόν Μάρτη, πριν πέσει τού κόκκωνο τσοφλι τ' αύγου τής Πασχαλιός στη γή, δέν έτρωγε ο κόσμος ο καλήως, κι' ούτε κι' η Κάκω - Γκίτσα τρώει...

Γιά τούτο και σάν τὰ μαζένης νύχτα, τ' Άγιου Μάρκου ζημερώνοντας, μαραινεις όποια θέλεις κατελλιά, μαραινεις όποια θές άγάτη, όσο μεγάλη κι' αν εινε...

Σάν μαράθο να μαραθής, κι' όσαν τὰ τυφλοπόντικα, ό,τι ποθείς, να μην ιδής ! ...

Κι' η βρούδα ; Και τής «Παπαδιάς τ' αυτί», και η «γλυκοκρίδια», κι' ο «άωχος», πού λινει τὰ δηλητηρία, και τού «ελαγού τ' αυτί» και τού τραχού τού «χειροβάτο», κι' η μαλακά ή «κωνουναδά», και τού «εργιο κοικι», και τὰ βαθήχρωμα σπερδιοκατήματα, και τού γαλακτερό εχουσταόμα τού λαγού, κι' η παρολλίδα με τις χροσές τις φούντες της, και τού μυστικό κινούων, και τού ραβιά τού παρό, με τὰ μακρὰ τὰ πράσινα τὰ γένεια, και τού «κωντρόφι τού παπά», πού κανεις δέν τού προσέχει, κι' η «θιμωμένη, ή καυτή ή «ερασιουλίδα», κι' η «καποφράτη εκάμτωσας», κι' η «άγρια ή λεβουδιά, πού εινε σάν νά πασάτισε τὰ φύλλα της με άσμηνα σάκη, και τού νεραχαμέσ τού «ελάτατο», πού έχει ρίζα κόκκινη σάν νά στάξη αίμα, και η «ξυνίδα» ή φτωχουνοκοικιά, και η μικρή και λεπτή «γλώσσα τού τρυγονιού», έχει καθένα απ' αυτά τήν ιστορία του, και έχει τού καθένα τήν καταγωγή του...

Ντάμπα - ντούμ ! Ντάμπα - ντούμ ! Ντάμπα - ντού !

Η βρούδα ήταν μαγισσας σ' ένα μοναστήρι της Φανερωμένης, μακρὰ. Πόσο μακρὰ και πόσο μακρὰ, κανένας δέν γυρτζαιε... Και δέν ήταν μά. Ήσαν δυό Βρούδες, αδελφές. Η μά ήταν καλή, αλλά ή άλλη ήτανε κακή, έλεβε τού πτερό... Και έλεβε, και έλεβε, όσπου τήν πιάσαν μά μέρα. Και ο 'Ηγούμενος, πού ήταν άγιος άνθρωπος, πού έπανε ο λόγος του, τήν καταράστικρε νά καιη και να παραινεται ή ρίζα τής γενιάς της, όσο θα ζή και θά υπάρχει...

Κι' αυτή, από τή λύπη της και τή ντροπή της, πέρα τὰ βουνά, κρυβόταν στις βατονιές κι' έγινε χορτάφι.

Κι' η αδελφή της, πού δέν μπορούσε να ζήσει χωριστά απ' αυτήν, ζήτησε από τόν 'Ηγούμενο τήν άδεια να πάη να τήν εύρη.

-Πήγαινε, τής ειπε ο 'Ηγούμενος, κι' γλώκα τής καλής σου τής καρδιάς να εινε σάν...

Και έγινε χορτάφι κι' αυτή.

Κι' από τότε υπάκουον βρούδες δυό ειδών. Η μαύνη, ή «απκορύν», κι' η άλλη, ή «γλυκοβρομβ». Ο κόσμος τις θέλει και τις δινό, αλλά πρωτιότες τή μαύνη, τήν παρφή.

Γιατί κι' ο κόσμος εινε κακός σάν κι' αυτή, κι' έχει πόρα στην καρδιά του ! ...

Και η κωνουναδά ; Αυτή ήταν μά βασιλοπούλα άδιορφη, με κόκκινα μαρμαθώ φουστάκι και μπουκιές γαστραφά μαλλιά, και τήν ζήτησε γυνάικα του ο άγιος ο Φλόμος, πού εινε κακός και δυνατός. Μά εκείνη δέν τόν ήθελε και προτίμησε να πεθάνη. Και τρέχοντας, μέσα σε κάμπους, χωράφια και πλαγιές, ζυμωμένη σέ φράχτες και αιλάκια, σαρφαλωμένη άπάνω σέ μανδροτόχους έρημους, στις άκρες απ' τὰ περιβόλια λαγιασμένη, για ν' άποφύγη τόν διόχτη της τόν κακό, πήγε τέλος κι' έπεσε στα πόδια τ' «Αι - Γιώργη».

- Άγιε μου Γιώργη, γλώσε με ! ...

Και τήν γλώτισε ο «Αι - Γιώργη». Τήν έκαμψε στις έρημοκλιούς του τόν

Εινε τὰ μαλλιά τής Εύας ! ...

Ήταν μά βασιλοπούλα άδιορφη...

Οι γλεντζέδες γυρτζανε στους δρόμους με δίχως προσωπίδες...

